

УДК 374.72:316.612(477.53)"2021"

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2023.32.292668](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2023.32.292668)

КСЕНІЯ ПИВОВАРСЬКА

ORCID: 0000-0003-1831-2929

ОЛЬГА СТЕФАНЮК

ORCID: 0000-0001-7362-6096

Полтавський університет економіки і торгівлі

ЦЕНТР ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ОСОБИСТІСНОГО Й ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОБОТИ ЦЕНТРУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ М. ПОЛТАВА У 2021 РОЦІ)

У статті розглянута діяльність Центру освіти дорослих м. Полтава у 2021 році як середовища особистісного та професійного розвитку. Цей період був вибраний як останній рік перед повномасштабним вторгненням, яке внесло свої корективи у роботу Центру. Розглянуто кількісні та якісні показники, особливості роботи, цільові групи, напрями діяльності. За результатами аналізу цих даних сформовано умови, за яких Центр дійсно може сприяти не лише професійному, але і особистісному розвитку своїх слухачів.

***Ключові слова:** освіта дорослих, центр освіти дорослих.*

Актуальність теми. У наш час винятково важливого значення набуває орієнтація освіти дорослих на забезпечення соціально-культурного прогресу, довготривале підтримання особистісного, інноваційного потенціалу кожного дорослого члена суспільства. Соціальне значення освіти дорослих посилюється сучасною демографічною ситуацією, характерною для європейських країн; складним соціально-політичним середовищем, де повноцінний розвиток особистості стає неможливим без активної участі в мінливих суспільних процесах й адаптації в умовах зростаючої мобільності до культурної, етнічної та мовної різноманітності.

Центри освіти дорослих можуть стати тим середовищем професійного та особистісного розвитку, у якому громадяни зможуть не лише отримувати нові знання, але і вибудовувати нові соціальні зв'язки, покращувати особисту стійкість, винаходити нові сенси у житті. Особливо це актуально для людей, які належать до вразливих верств населення, передовсім внутрішньо переміщених осіб, а також людей з інвалідністю, малозабезпечених тощо. Це підкреслюється ще й тим, що робота Центру освіти дорослих м. Полтава безкоштовна, що робить послуги особливо привабливими саме для цих категорій.

Стан розробки проблеми: Проблема розвитку освіти дорослих в Україні присвячено науковій праці О. Аніщенко, Л. Лук'янової, Н. Косик, О. Пехоти, М. Багринець, Е. Богів, О. Василенко, О. Волярської, Р. Дрозда, С. Зінченко, Н. Косик, Г. Красильникової, Л. Лук'янової, В. Молодиченка, О. Огієнко, Н. Павлик, О. Пастушок, Ю. Петрушенка, С. Прийми тощо. Також питання освіти дорослих розглядається у публіцистичній пресі, адже воно стає все більш актуальним.

Мета – розглянути діяльність Центру освіти дорослих м. Полтави як середовища особистісного й професійного розвитку протягом 2021 року як останнього перед повномасштабним вторгненням.

Широке коло завдань, які стоять перед центрами освіти дорослих узагалом, детермінують і різноманіття їх завдань. Серед ключових завдань діяльності центрів освіти дорослих можна виокремити:

1) аналіз сучасних тенденцій розвитку освіти дорослих, узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду з цієї проблеми, узагальнення інформації;

2) вивчення культурно-освітніх потреб різних категорій дорослого населення для подальшої розробки відповідного організаційно-навчального забезпечення освітнього процесу;

3) впровадження інноваційних навчальних технологій, спрямованих на підвищення якості та ефективності навчання дорослих;

4) висвітлення результатів соціалізації різних груп дорослого населення шляхом організації та проведення в громаді семінарів, форумів, круглих столів тощо;

5) взаємодія з регіональними органами Державної служби зайнятості України, територіальними центрами соціального обслуговування громадян, підприємствами, установами, організаціями щодо організації додаткової освіти для різних категорій дорослого населення (Волярська, 2019, с. 325-326). Усі ці завдання реалізуються у рамках діяльності Центру освіти дорослих м. Полтава.

Центр освіти дорослих м. Полтава створений у 2018 році на базі громадської організації «Центр освіти дорослих Полтавщини». Протягом 2021 р. основне фінансування було отримане у рамках співпраці з DVV International. Основною метою Центру освіти дорослих в м. Полтава (ЦОД) є створення сприятливого освітнього середовища для особистісного та професійного розвитку дорослих осіб, що прагнуть опанувати нові компетентності, удосконалити існуючі професійні навички. Головною цільовою групою, як і було сказано, є саме вразливі категорії, передовсім ВПО та безробітні.

Населення м. Полтава на 1 вересня 2021 р. становило 280825 тис. осіб (56% жінок та 44% чоловіків). З них, потенційними бенефіціарами послуг Центру освіти дорослих є: 65% населення (44% – працездатне населення, 21% – особи старшого за працездатний вік), які шукають можливостей особистісного та професійного розвитку, прагнуть опанувати нові компетентності, удосконалити існуючі професійні навички.

Враховуємо, що за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб в області станом на 01.11.2021 року перебувало на обліку 22644 осіб (16581 сім'я, у тому числі: 7,9 тис. - працездатних осіб, 3,4 тис. – дітей, 1,3 тис. – осіб з інвалідністю, 9,0 тис. – пенсіонерів).

Згідно статистичних даних в Полтавській області на вересень 2021 р. було зареєстровано 12 495 осіб-учасники бойових дій АТО/ООС, 552 особи з інвалідністю внаслідок війни з-поміж згаданої категорії, 50 учасників війни та 381 член сімей загиблих (померлих) ветеранів російсько-української війни. Офіційно зареєстрованих безробітних на жовтень 2021 р. було 75 461 осіб, що так само є потенційними бенефіціарами ЦОД.

Це створює значний попит на задоволення потреб соціально вразливих груп населення. Перед владою, неурядовими організаціями та громадянським сектором постає завдання забезпечення реалізації конституційних прав та свобод соціально вразливих категорій населення, створення можливостей для особистісного, професійного та громадянського функціонування представників цих соціальних груп населення.

У ході роботи ЦОД, протягом січня-листопада, було проведено 1152 години навчального навантаження. Після кожного курсу була використана анкета зворотного зв'язку учасника, на основі яких проведена аналітична оцінка відгуків про освітній продукт та роботу викладача-тренера. Менеджери проекту формували звітну таблицю, в якій відображена кількість респондентів, відгуки за тематикою та тренерами. Отримані дані постійно аналізувалися та створювалися рекомендації для тренерів на основі пропозицій та зауваження слухачів для покращення роботи в майбутньому. Також на основі отриманих даних навчальні курси та тренінги корегувалися у відповідності до потреб конкретних аудиторій. Були і курси з найбільшим запитом, які проводились по декілька раз. До найбільш затребуваних відносяться тренінги з саморозвитку та вивчення мов.

Протягом роботи ЦОД була сформована загальна база слухачів, яким проводиться розсилка – запрошень до тренінгів. Для зручності різновікових слухачів, співробітники ЦОД вели сторінки в різних соціальних мережах та месенджерах (Facebook, Instagram) та Viber.

У 2021 році ЦОД розширив свої горизонти охоплення завдяки ситуації, що склалась у зв'язку із карантинними обмеженнями: переведено багато курсів в онлайн-формат, були залучені слухачі з інших регіонів нашої держави, а саме, окрім м. Полтава та області, з Сумської, Київської, Львівської, Дніпропетровської, Харківської, Херсонської, Запорізької областей. Цей факт є безперечним успіхом ЦОД, інформація про якість його освітнього контенту в неформальній освіті поширилась далеко за межі Полтавського регіону.

Особлива увага приділялася навчальним продуктам для соціально-вразливих категорій: внутрішньо-переміщені особи; люди похилого віку; жінки, що перебувають у кризових життєвих обставинах; безробітні; звільнені з місць позбавлення волі; учасники АТО. Для найбільшого розголосу про створений Центр освіти дорослих наповненість груп формувалась з різних верств населення як по соціальному статусу так і віковій категорії.

Важливим елементом на шляху аналізу ЦОД як середовища особистісного та професійного розвитку є виокремлення певних моделей центрів освіти, які існують для різних категорій дорослих в Україні. Так, О.В. Аніщенко поділяє їх на такі:

- 1) Самостійні інституції – заклади неформальної освіти дорослих
- 2) Підрозділи закладів освіти (загальноосвітніх, проф.- технічних (проф.), вищих та ін.)
- 3) ЦОДи на базі громадських організацій
- 4) ЦОДи на базі закладів культури (бібліотек, музеїв, народних домів)
- 5) Соціальні підприємства
- 6) Університети третього віку, центри активного довголіття (Аніщенко, 2018, с. 26).

Ми можемо віднести ЦОД до установи на базі громадської організації. Але важливу підтримкою є допомога та співпраця з іншими інституціями. Так, наприкінці 2021 р. у співробітництві з КО «Інститут розвитку міста», ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» тренерами та співробітниками ЦОД були проведені тренінгові заняття за прийнятою у місті Полтава Програмою

«Розвиток освіти дорослих у Полтавській міській територіальній громаді на 2021 – 2025 рр.» та за фінансування з Полтавського міського бюджету. Ці заходи добре показали, що партнерства є необхідною умовою розвитку ЦОД, як з огляду на організаційну підтримку, так і фінансову.

Так, під розвиток ЦОД на базі ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» було надано приміщення для офісу (аудиторія 316). Для проведення занять надавалися тренінгові аудиторії, а також комп'ютерні класи для проведення тренінгів з IT-компетентностей. При проведенні декількох тренінгів паралельно надавалися аудиторії на весь час проведення тренінгу. Всі аудиторії, в яких проводяться тренінги, обладнані мультимедійними проекторами, дошками або фліпчартами. Було обладнано 2 аудиторії (512 та 512а) для проведення освітніх програм у онлайн-форматі. Аудиторія 317 обладнана мультимедійним обладнанням та мультимедійною дошкою для проведення занять у форматі офлайн.

Зверталася також увага на гендерні питання. Але протягом січня - листопада 2021р. у ЦОД навчалось 741 жінок та 148 чоловіків, усього 889 слухачів. Це можна пояснити різними причинами, але «вирівнювання» гендерного балансу могло би сприяти появі нових напрямів роботи. Серед тренерів є як жінки так і чоловіки.

Щоб оцінити ту роботу, яку провели співробітники та тренери ЦОД, варто проаналізувати ті заходи, які відбулися у зазначений період, і які зведені у таблицю 1:

Таблиця 1

Заходи, проведені у ЦОД протягом січня-листопада 2021 року

Назва заходу, кількість годин	Місце проведення	Дата	Кількість учасників
Англійська мова – перші кроки	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб.512	25,28 січня	10
Англійська мова – перші кроки	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	1,4,8,11,15,18,22 ,25 лютого	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	10 лютого	8
Німецька мова – перші кроки	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	1,5,8,12, 19,23,26 лютого	10
Інформаційно – комунікативні технології	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 132	23,26 лютого	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	24 лютого	8
Англійська мова – перші кроки	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	1,4,11,15,18,22 березня	13
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	10 березня	8
Німецька мова – перші кроки	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	2, 5, 9, 12, 16, 19, 23, 26, 30 березня	10
Інформаційно – комунікативні технології	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 132	2, 4, 9, 11, 16, 18 березня	10
Віддалена робота для усіх: копірайтинг, контент - менеджер	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	20 березня	10
Англійська мова: спілкуватись просто	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	5, 8, 12, 15, 19, 22, 26, 29 квітня	13
Німецька мова: спілкуватись просто	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	1,16,20,23,27,30 квітня	10
Великодні Паски	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб.107	16,19,21,23,26 квітня	10
Великодні писанки	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512 а	28,29 квітня	10
Англійська мова: спілкуватись просто	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб.512а	6,13,17,20,24,27, 31 травня	13
Німецька мова: спілкуватись просто	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб.512а	4,7,11,14,18,21,2 5,28 травня	8
Українська мова: шлях до успіху	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб.512а	17,20,24,27 травня	10

Інформаційно – комунікативні технології	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.120	13,18,20,25,27 травня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	19 травня	10
Інформаційно – комунікативні технології	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.512а	14, 21,28 травня	10
Розвиток навичок креативного мислення	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	26 травня	15
Англійська мова: спілкуватись просто	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	3 червня	13
Німецька мова: спілкуватись просто	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	1,4 червня	10
Українська мова: шлях до успіху	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	3,7,10,14,17,21, 24,28 червня	10
Інформаційно – комунікативні технології	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	3,8,10,15 червня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	9 червня	8
Інформаційно – комунікативні технології	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	4,11,18,22,25,29 червня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	16 червня	8
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	2, 23, 30 червня	8
Німецька мова для бізнесу	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	15, 18,22,25,29 червня	10
Секрети ефективності в бізнес комунікаціях	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	26 червня	10
Українська мова: шлях до успіху	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512а	1, 5, 8, 12 липня	10
Креативне підприємництво	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	2,3 липня	16
Креативне підприємництво	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 223б	4-5 липня	12
Німецька мова для бізнесу	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512а	2,6,9,13,16,20,23 ,30 липня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб.317	14 липня	8
Віддалена робота для всіх: копірайтер, контент-менеджер	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512а	12, 13 липня	12
Інстаграм: з нуля до інтернет-магазину	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512а	16, 20, 23, 27 липня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 317	28 липня	8
Еко хенд-мейд	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 317	8,22,29 липня	10
Самозайнятість	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512	21 липня	10
Німецька мова для бізнесу	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512а	2,6,9 серпня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 317	11 серпня	10
Додаток Instagram для комп'ютерів і планшетів – практичний курс	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512	3,6,10,13,18,20, 25,27 серпня	10
Нове життя старим речам	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512а	14,15 серпня	10
Особистісний розвиток	м. Полтава, вул. Ковалю 3, каб. 512	4,5 серпня	13

ІКТ	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	17,24,31 серпня	10
Ділова українська мова	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	23,26,30 серпня	10
Англійська мова для бізнесу	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	23,26,30 серпня	15
ІКТ	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 220	29 вересня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	29 вересня	10
Месенджери Viber, Telegram, WhatsApp та додаток ДІЯ для смартфонів, планшетів та ПК	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	15, 17, 22, 24, 29 вересня	10
ІКТ	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512 а	3,7,10,14,17 вересня	10
Ділова українська мова	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512 а	2,6,9,13,16,20,23,27,30 вересня	10
Англійська мова для бізнесу	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	2,6,9,13,16,20,23,27,30 вересня	15
Фото і відеоредагування: основи роботи	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512 а	21, 28 вересня	10
Health school: дієтолог – нутріціолог	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	25 вересня	12
Практичний майстер – клас: ділова українська мова в геології	м. Полтава, вул. Михайла Грушевського, 2А, музей	10 вересня	10
ІКТ	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 220	6,13,20 жовтня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	13 жовтня	10
Головні навички успішного користувача: соціальні мережі, месенджери, сервіси Google	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512 а	6,8,13,15, 20, 22 жовтня	10
Особистісний розвиток	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	10,17,24,31 жовтня	12
Ділова українська мова	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	4,7,11,14 жовтня	10
Англійська мова для бізнесу	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	4,7,11,14 жовтня	15
Фото і відеоредагування: основи роботи	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	1,5,12,,15,19,22, 26,29 жовтня	14
Health school: дієтолог – нутріціолог	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	1,8,15,22,29 жовтня	12
Самозайнятість	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	6, 8, 13, 15 жовтня	10
Інтеграційно – адаптаційний курс для людей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	27 жовтня	10
Китайська мова	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	9,16,23,30 жовтня	10
Арт - терапія	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	10,17,24,31 жовтня	10
Інтенсив з англійської мови	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	2,9,16,23 жовтня	10
Креативне народознавство	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	2,9,16,23 жовтня	10
Фото і відеоредагування: основи роботи	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	10,17,24,31 жовтня	10

Особливе батьківство	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	7, 14, 21, 28 жовтня	12
Основи лідерства. Соціально – емоційне навчання для батьків дітей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Горького, 56, актовa зала	6,13,20,27 жовтня	12
Головні навички успішного користувача: соціальні мережі, месенджери, сервіси Google	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	3, 5 листопада	10
Фото і відеоредагування: основи роботи	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512 а	2,5,9 листопада	14
Health school: дієтолог – нутріціолог	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	5,12 листопада	12
Ділова українська мова. Інтенсив.	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	6,13 листопада	10
Китайська мова.	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 317	6,13,20,27 листопада	10
Німецька мова. Інтенсив	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	7,14,21,28 листопада	10
Англійська мова. Інтенсив	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	7,14,21,28 листопада	10
Інформаційно - комунікативні технології	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512а	7,14,21,28 листопада	10
Особливе батьківство	м. Полтава, вул. Коваля 3, каб. 512	6,13,20,27 листопада	12
Основи лідерства. Соціально – емоційне навчання для батьків дітей з особливими потребами	м. Полтава, вул. Горького, 56, актовa зала	3,10,17,24 листопада	12

Як бачимо, курси ЦОД відрізняються максимальною різноманітністю, причому включають як професійні компетентності (робота з відео, текстами, копірайтинг, робота з соцмережами), так і особистісні (саморозвиток, здоровий спосіб життя, інформаційно-комп'ютерні технології, лідерство), мовні (українська, німецька, англійська, китайська мови), копінг-стратегії (особливе батьківство, інтеграція, інклюзія). Це дає можливість слухачам вибрати серед великої кількості напрямків.

ЦОД здійснює освітню, наукову, культурну, просвітницьку діяльність та культивує демократичні, громадянські цінності у сучасному соціумі. Усвідомлюючи важливість неформальної освіти, ми твердо переконані у необхідності реалізації кращих практик освіти дорослих в місті Полтава та Полтавському регіоні.

Однією з особливих історій успіху ЦОД є історія розширення географії роботи Центру. Так, у 2021 році на заняттях у форматі онлайн були присутні слухачі з м. Полтава та області, Сумської, Київської, Львівської, Дніпропетровської, Харківської, Херсонської, Запорізької областей.

Отже, у рамках аналізу роботи ЦОД можна виокремити основні особливості його роботи, які і дозволяють забезпечувати особистісний і професійний розвиток слухачів:

- 1) Специфікація та сегментування цільової аудиторії та бенефіціарів відповідно до моделі центрів освіти.
- 2) Активний зворотний зв'язок зі слухачами увесь час роботи ЦОД.
- 3) Різноступеневість курсів, які направлені на різні сфери та компетентності слухачів.
- 4) Включення не лише професійних курсів, але і направлених на саморозвиток, психологічну стійкість, боротьбі зі стресом.
- 5) Змішаний онлайн- і офлайн-формат, який дозволяє гнучко підходити до потреб слухачів.
- 6) Залучення професійних тренерів, які не лише можуть викладати певні курси, але і мають soft skills для підтримки сліхачів, які часто знаходяться у складній життєвій ситуації.
- 7) Створення проактивного середовища, у якому слухачі можуть спілкуватися та взаємодіяти, залучення різних каналів інформування бенефіціарів.
- 8) Постійний пошук партнерів, у тому числі для додаткового фінансування, для збереження безкоштовних курсів для слухачів.
- 9) Намагання дотримуватися гендерного балансу для максимально повного функціонування ЦОД.

Як **висновок**, можна сказати, що центри освіти дорослих можуть стати центрами розвитку міста та громади, і проаналізований вище досвід роботи Центру освіти дорослих м. Полтава за 2021 рік я прикладом того, яким чином можливо будувати роботу аналогічних установ.

Список використаних джерел

- Аніщенко, О. В. (2018). Моделі центрів освіти дорослих в Україні. В кн. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи* (Вип. 1 (14), с. 22-35) Київ; Ніжин: ПП Лисенко М.М.
- Волярська, О. С. (2019). Особливості діяльності центрів освіти дорослих в Україні. *Професійна і неперервна освіта*, 4, 324-331.

References

- Anishchenko, O. V. (2018). Modeli tsestriv osvity doroslykh v Ukraini [Models of adult education centers in Ukraine]. In *Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektvy* [Adult education: theory, experience, perspectives] (Is. 1 (14), pp. 22-35) Kyiv; Nizhyn: PP Lysenko M.M. [in Ukrainian].
- Voliarska, O. S. (2019). Osoblyvosti diialnosti tsestriv osvity doroslykh v Ukraini [Peculiarities of adult education centers in Ukraine]. *Profesiina i neperervna osvita* [Professional and continuing education], 4, 324-331 [in Ukrainian].

ПУВОВАРСКА К., СТЕФАНІУК О.

Poltava University of Economics and Trade, Ukraine

THE ADULT EDUCATION CENTER AS AN ENVIRONMENT FOR PERSONAL AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT (ACCORDING TO THE RESULTS OF THE WORK OF THE POLTAVA ADULT EDUCATION CENTER IN 2021)

This article examines the activities of the Poltava Adult Education Center in 2021 as an environment for personal and professional development. The adult education center of Poltava was created in 2018 on the basis of the public organization "Adult Education Center of Poltava Region". This period was chosen as the last year before the full-scale invasion, which made adjustments to the work of the Center. Quantitative and qualitative indicators, features of work, target groups, areas of activity were considered. Based on the results of the analysis of these data, conditions were formed under which the Center can really contribute not only to the professional, but also to the personal development of its students:

- 1) Specification and segmentation of the target audience and beneficiaries according to the model of education centers
- 2) Active feedback with listeners throughout the time of operation of the data center
- 3) Diversification of courses aimed at different areas and competences of students
- 4) Inclusion of not only professional courses, but also aimed at self-development, psychological stability, and stress management
- 5) A mixed online and offline format that allows for a flexible approach to the needs of listeners
- 6) Engagement of professional trainers who can not only teach certain courses, but also have soft skills to support listeners who are often in a difficult life situation
- 7) Creation of a proactive environment in which listeners can communicate and interact, involvement of various channels of informing beneficiaries
- 8) Continuous search for partners, including for additional funding, to maintain free courses for students
- 9) Efforts to maintain a gender balance for the maximum possible functioning of the data center.

In this way, adult education centers can become centers of city and community development, and the experience of the adult education center in Poltava in 2021 can indicate how it is possible to build the work of similar institutions.

Key words: *adult education, adult education center.*

Стаття надійшла до редакції 27.06.2023 р.